

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

A magyar kereskedelem ujjászületése.

Ha a vidék kisebb és nagyobb kereskedelmi emporiumait beutazzuk és az ottani üzleti viszonyokat tanulmányozzuk, szomorodott szívvel tapasztaljuk, hogy a régi kereskedő cégek, a régi nevek, a kereskedelem patriciusi alakjai, a régi képzettség, az üzlet és a pálya iránti meleg érdeklődés mindinkább eltűnnek és hogy a kapzsiság, a legrutabb önzéssel párosult lelkiismeretlenség kezd majdnem általános kereskedelmi erkölcscsé válni.

Hogy kereskedőink jelentékeny része mennyire szereti azt az életpályát, mely neki nem is tulságos munkálkodás mellett boldogulást, megélhetést, nem ritkán tekintélyes vagyont és nem megvetendő társadalmi állást nyújtott és biztosított, azt bizonyítja azon sajnós körülmény, hogy kereskedőink a legritkább esetben szánják legkvalifikáltabb gyermekeiket a kereskedelmi pályára, de azokat középiskolai és egyetemi kiképzésben részesítvén, szaporítják az ügyvédi, orvosi és mérnöki pályán nyomorgó, vagy a közhivatalokban való elhelyezésre leskelődők számát. Ezen okból tűnnek el a kereskedelmi cégjegyzékekből a régi tisztelt, néha fényes nevek, ezért keressük ma hiába a kereskedők soraiban a kereskedelem patriciusait, ezért következtet be a hajdan erős, nemes városi polgárságnak estalkonya.

A mai kereskedelmi főnökök jelentékeny része a gondozására bizott tanonc-gyermekekben és a nála alkalmazott segédben egyszerű eszközt lát, melyet saját önző céljaira a legnagyobb mértékben kihasznál, kihez nem közeledik szeretettel és kitől viszont nem vár szeretetet.

Az alkalmazottak nagy sokasága viszont minden tőle telhető módon fegyverkezik és védekezik főnökének zsarnoki ha-

talma ellen. Ez a két elem, mely kölcsönös megértéssel, kölcsönös becsüléssel nemcsak az egyénre, de a közre is hasznos működést fejthetne ki, a szeretet hiánya miatt két fellelkesítő táborban csoportosul, mely egymás ellen áskálódik, egymást kihasználni és károsítani törekszik.

Azonban nem elég egy nagy bajnak okait fürkészni és a baj létezése fölött a hazafias fájdalom könnyeit hullatni, de kötelességünk azon módokat és eszközöket megállapítani, melyeknek segítségével a baj orvosolható.

Ezen orvoslási módok — meggyőződésünk szerint — két-félék; és pedig elsősorban oly gyógyszerek, melyeket mi magunk készíthetünk és alkalmazhatunk és oly orvoslási módok, melyeket nekünk a polgárok egyeteme, az állam nyújthat csupán.

Foglalkozunk először az állam által nyújtható orvoslási módokkal.

Miután a hazai kereskedelem színvonala alábbszállásának egyik oka az, hogy a kereskedelmi tanonctól, tehát a kereskedelmi pálya noviciusától előképzettség nem követeltetik és törvényeink értelmében nem is követelhető, azt kell kívánnunk az államtól, hogy a hazai kereskedőség színe-javának minden kereskedelmi kongresszus alkalmával hangoztatott abbéli kívánságát teljesítse, miszerint törvénybe iktassa: hogy a magyar szent korona államterületén, vagyis a magyar birodalomban a kereskedelmi pályára csak oly ifju léphessen, vagyis kereskedői tanoncnak csak oly ifju legyen szerződhető, ki valamely középiskola négy alsó osztályát elvégezte, mert csak így fog a hazai kereskedelemnek megfelelő előképzettséggel bíró, az ismeretek elemeiben otthonos, szélesebb látókörű fiatalság rendelkezésére állani.

A kassai kereskedelmi kamara ezen orvoslási mód sürgős alkalmazásának szükségességét érezvén, indokolt felterjesztésben ujitotta meg a jóra való hazai kereskedők ezen jogos kívánságát a kormány és a törvényhozás előtt és egyidejűleg felkérte az összes hazai kereskedelmi és iparkamarákat, hogy hasonszellelű feliratokkal és felterjesztésekkel járuljanak ezen két döntő fórum elé.

Ha a hazai kamarák ezen kívánsága az ipartörvény küszöbén álló revíziója alkalmával valósul, aminthogy valószínű kell, ha a kamarák erélylyel, kitartással és hazafias lelkesedéssel fognak a követeléssel előállni, akkor megszűnik annak lehetősége, hogy a kereskedelem lelkiismeretlen elemei a műveletlen, tanulatlan néprétegekből ujoncozzák a tanoncok ezreit és akkor nem lesz a lelkiismeretes kereskedői szülőknél oka arra, hogy fiát más pályára terelje, de előáll annak lehetősége, gyakran szükségessége, hogy a kereskedő családjának értelmes és arra termett ivadékaikat azon pályán nevelje, mely neki kenyeret és becsületet adott.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. aug. 24.

Egy hírlapíró ma Bánffy Dezső bárónál, az újpárt elnökénél járt, hogy tőle a szabadelvűpárt tegnapi határozatáról való véleményét megtudja. Bánffy Dezső báró szószerint a következőket válaszolta:

A szabadelvű-párt tegnapi határozata semmi irányban sem folyásolja be a politikai helyzetet. A koalíció továbbra is rendületlenül megmarad a maga álláspontján. A koalíció elvi álláspontját fel nem adhatja, de a megoldás kérdésében a nemzet teljes és feltétlen jogainak épségbentartása mellett elmegy addig a határig, ameddig ez éppen ezen jogok érintése nélkül lehetséges. A szabadelvűpárt tegnapi ha-

tározata lényegében nem befolyásolja a politikai helyzetet azért sem, mert nem váltak ki, nem okozott párt eltolást. Ha a szabadelvűpárt tegnap úgy határoz, hogy feloszlik és részben a disszidensekhez, részben pedig az újpárthoz csatlakozik, — akkor ez a körülmény a koalíció kebelén belül mindenestre erősítette volna azoknak a közjogi álláspontját, kik a dualizmus hívei. Így azonban a helyzeten nem változtat.

Értesülésünk szerint Issekutz Győző bejelentette a szabadelvű-pártból való kilépését.

* * *

Szász képviselői körökből írják a „Bud. Tud.”-nak: A szász országgyűlési képviselők a fennforgó viszonyok között nem találtak okot arra, hogy az országgyűlési szabadelvűpárt kötelékéhez való viszonyukon bármit is változtassanak, de szükségesnek ítélték, hogy azon mindinkább előtérbe lépő irányzattal szemben, amely szerint a 67-es alap fennforgó válságában a katonai kérdésben létező konfliktus kiegyenlítését a népoktatás terén való magyarosító rendszabályokkal érik el, határozottan szembeszálljanak és arra utaljanak, hogy ilyen rendszabályok nem alkalmasak arra, hogy a nem magyarajku honpolgárok körében a 67-es közjogi alaphoz való becsületes ragaszkodást előmozdítsák.

A szász képviselők a szabadelvűpárt programjának várható újból való megállapítása alkalmával megfágnak ragadni az alkalmat, hogy e nézetüknek leplezetlenül kifejezést adjanak.

Lengyel menekült Magyar-kanizsán.

A japán orosz béketárgyalások folynak még Amerikában, Portsmouth városban s ezenközben készülődnek Oroszországban a háború folytatására. A forrongó orosz néplecsillapítására a cár a birodalmi dumának, az igazi alkotmányosság e valóságos kigunyolásának az életbe léptetésével akar port hinteni az orosz nemzet szemébe. De épp ellenkezőjét érte el vele, mint amit akart mert az elégtelenség még talán általánosabbá lett.

Minden üzlet

a mely szép csinos és hatásos

reklámokat

akár az forduljon teljes bizalommal

Kladek és Hamburger

Villamerőre berendezett könyvnyomdájához.

Csoda-e, ha ilyen körülmények közt ezrével vándorol ki a nép az óriási birodalomból, hol nincsen személy és vagyonszükséglet, ahol a leggyötrelmesebb önkényuralom teszi elviselhetetlenné az alattvalók életét.

Különösen Lengyelországból vándorolnak be tömegesen Ausztriába és hozzánk.

Rémes dolgokat beszél az orosz állapotokról az a lengyel menekült, akinek megjelenése szenzáció volt a közeli Magyarokanizsa község nagy szenzációkhoz nem igen szokott, békes lakói számára.

Andrejev Dobieszlavnak hívják a menekültet. Katonai szökevény, a ki nem akarta a gyűlölt cári uralom érdekében a végtelen fáradságokat, megpróbáltatásokat, szenvedéseket tűrni.

Rongyos, megviselt ruhájában, — hosszú hajával, elhanyagolt külsejével ijesztő volt a megjelenése a községbeliekre. Valami veszedelmes csavargónak nézték.

Elment azonban a község elöljáróságához, ahol igazolta magát.

Elmondotta mennyi fáradsággal, nehézséggel volt keresztülvihető a szökése.

— Hát nem szándékozik többet visszatérni a hazájába? Kérdezte tőle egyik elöljáró.

— Már én uram, nem igen látom viszont többé szülőföldemet. Mert ha ismét visszatérnék az életembe kerülhetne, de különben is, amíg ilyen viszonyok uralkodnak a hazámban, inkább leszek világ csavargója, mint orosz állampolgár. Azalatt vigasztalódom ugyan, hogy a mig dolgozni tudok, nem leszek rákényszerítve a hazátlan bujdosásra.

Megtelepszem itt Magyarországon; beállok valami gyárba. Ebben az országban legalább teljes a szabadság.

A menekült, amint a szavaiból kitetszik, nem ösmerős a viszonyainkkal.

A magyarokanizsai községi elöljáróság a zentai főszolgabíróhoz utasította Andrejev Dobieszlavot igazolás végett. (Kanizsa közigazgatásilag a zentai főszolgabíróhoz tartozik).

Talán sikerül majd neki jobb házára találni nálunk Magyarországon.

A szegedi apát tolvaja Szabadkán.

Érdekes nyomozást folytatott városunkban, mint már mai lapunkban említettük, több napon át Bende Antal szegedi alkapitány a Jászay Géza szegedi apátplébánosnál történt betörés ügyében.

A nyomozó kapitány biztos nyomon indulva jött Szabadkára s az itteni rendőrség közbenjárásával bejárta az összes zálogintézeteket, hogy az eltűnt ékszereknek nyomára akadjon.

A gyémántos főpapi gyűrűt meg is találták a kereskedelmi és iparbankban.

A bank hivatalnokainak állítása szerint 21-én járt ott az idegen, aki a gyűrűt elzálogosította. Teljesen ráillett a rendőrség személyleírása, azzal a különbséggel, hogy a bankban járt idegen erősen sántított. Ez egyébiránt nem bizonyíték a személyazonosságára ellen, mert lehet, hogy épp a rendőrség félrevezetésére szinlelte a bénaságot.

A bankban 40 koronát adtak a gyűrűre, mire a tolvaj egészen indignálódva kiáltott föl:

— No ez ugyan érdekes! Temesvárott bizonyosan többet kaptam volna érte.

Sváb József helybeli ékszerésznél az aranykeresztet próbálta értékesíteni; de eredménytelenül, mert az ékszerkereskedő nem volt hajlandó a keresztet megvásárolni.

— Szabadkán talán nincs kelen-dősége a finomabb ékszereknek? — kérdezte kicsinylősen mosolyogva az idegen az ékszerésztől. No majd eladom Temesvárott!

A tolvaj folyó hó 21-én este tíz órakor a Nemzeti Szállóban szállt meg a 11-es szobában s Hrabojevszki Milán, moholi kereskedőségének írta be magát a vendéglapra.

Miután dolgát, a lopott holmik értékesítésének a munkáját, úgy ahogy elvégezte, visszatért a szállóba s meghagyta, hogy másnap reggel 4 órakor keltsék föl.

A szállodai omnibusz kocsisa zörgött reggel az ajtaján, figyelmeztetve őt, hogy ha omnibuszon akarna talán a budapesti vonathoz kimenni, az már rendelkezésére áll az utasoknak. Ő azonban durván elutasította a kocsist s gyalog ment ki a vonathoz.

Valószínű, hogy Budapestre utazott, hol ma el is fogtak egy, a személyleírásához hasonló egyént.

Lehet, hogy a Budapestten letartóztatott ismeretlen tolvaj. De Temesvárott is nyomoznak, mert épp e városra való többszöri hivatkozásánál fogva, talán ott rejtőzködik a tettes.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Országos vásár. Augusztus 27 és 28-án Zomborban.

Augusztus 27. Az ipartestületi daláda hangversenyyel egybekötött táncmulatsága a városligetben.

Országos vásár. Szeptember 3. 4. 5. Szabadkán.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

— **Egyházmegyei közgyűlés.** Az alsó-baranya-bácsi ref. egyházmegye augusztus 23-án tartotta Zomborban évi közgyűlését Cseh Ervin főgondnok, volt miniszter és Szabó Péter esperes elnökelete alatt. Aug. 23-án d. e. 8 órakor isteni tisztelet tartott az evang. templomban, melynek bevégezése után a közgyűlés megalakult s az egyházmegye folyó ügyeit tárgyalta.

— **A pusztaszeri ünnepély és Szabadka.** Az ezredéves alkotmány alapjának, a pusztaszeri vérszerződés megkötésének emlékére évenként nagyobb szabású ünnepélyt rendeznek Pusztaszeren. Az idei ünnepélyekre szóló meghívó, melyben a rendezőség Szabadka város közönségét is felhívja az ünnepélyen való részvételre, ma érkezett meg városunk polgármesteri hivatalához.

— **Eljegyzés.** Magyar Imre városi tisztviselő eljegyezte Varga Teréz urhölgyet, Varga Károly országgyűlési képviselő leányát.

— **Honvédeink nagygyakorlata.** A szabadkai 6. honvéd-gyalogezred ma éjjel indul a Temes megyében végbemenő nagy őszi gyakorlatokra Brabecz Gyula ezredparancsnok vezetésével. A zombori és ujvidéki zászlóalj is itt csatlakoznak a helyben állomásozó első zászlóaljhoz. A gyakorlatok, melyeket nagyobb szerű hadgyakorlat fog befejezni, két hétig fognak tartani.

— **Estély Pálteson.** A palicsi nagyvendéglős a fürdővendégek és a kirándulók tiszteletére szombaton este egy koronás társasvacsorát és utána táncvigalmat rendez.

— **Zenta az egyetemi ifjakért.** Zenta város legutóbbi közgyűlésén nemes gondolkodásra valló és követésre méltó határozatot hozott midőn 8 szegénysorsu zentai egyetemi hallgatónak, 300—300 koronát szavazott meg.

— **Halálozás.** Megemlékeztünk a mai számunkban, Csepella Károly elhunytáról. Haláláról ma a következő gyászjelentést kaptuk: Alulírottak fájdalomtól megtört szíveikkel jelentik szeretett atyjuk, illetve nagyatyjuk Csepella Károlynak f. hó 23-án d. u. 3 órakor életének 71-ik évében hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 25-én d. u. 4 órakor fognak a VIII. körü Berkes utcai 218 sz. gyászházba az ugynevezett bajai sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szt. mise-áldozat f. hó 25-én d. e. 1/29 órakor fog megtartatni a szt. Teréz templomban. Szabadkán, 1905. aug. 24. Csepella Mariska, Csepella Teréz Csepella Tamás, Csepella Lázár, Csepella Juliska, Csepella József, gyermekei. Csepella Pistika, Kalmár Károly, Kalmár Ilonka, Kalmár Örszike, Faragó Sándorka unokái. Mikovich Margit menyje. Faragó János, Kis Erős Gergely vejei.

— **Izraelita istentisztelet.** Az izr. hitközség által megválasztott új kántor Berger Lipót ma megérkezett és állását elfoglalta. Legközelebb pénteken este fog énekelni s ez időtől fogva hetenként felváltva Lifschitz főkántor és ő fognak az ünnepi istentiszteletek alkalmával előimádkozni.

— **A hűséges szerető.** Vukovits Máriának hívják azt az önfeláldozó csinos cselédeányt, aki ma reggel vértől ázott ruhában fordult be a mentőkhöz, hogy súlyos sebét, amely egy késszurástól eredt, kötözzék be. Arra a kérdésre, hogy ki volt a mérnyelő, csak annyit felelt, hogy szeretője, aki féltékenységből, mert vasárnap este a bálban más legény-nyel táncolt, még tegnap este kést döfött a mellébe. De a bosszúálló legény nevét elhaltatta, sőt még ennyit sem akart elárulni s inkább reggelig szenvedett, de már ekkor mégis segínyt vett igénybe. Sebe súlyos, de nem életveszélyes.

— **A betörő holmiját elárverezik.** Holdas Antalnak, a Rádics-féle betörés tettesének ingóságait, mint már megírtuk, a rendőrség elárvereztetéi. Az árverés határideje holnap délelőtt 10 órára lett megállapítva, mikor is a betörő arany óráját, láncát és gyűrűt, továbbá a táskákat, ruhaneműket, fuvolat a város háza udvarán fogja a legtöbbet ígérő megszerezhetni.

— **A királyhalmi halálos szerencsétlenség.** Megírtuk, hogy Királyhalmán egy építkezés alkalmával összedült a kémény és Pallos Andrászt meg Busa Mihályt agyonütötte. A vizsgálóbíró most fejezte be a vizsgálatot az ügyben és megállapította, hogy a katasztrófa a kőművesek mulasztása folytán keletkezett, mert elmulasztották megtenni a legelemibb óvintézkedéseket. A kéményeknek tudniük nem készítették talapatot, hanem egyenesen a tetőre rakták, ami a kémények beomlását idézte elő.

— **Daltársulat az Otthonban.** A nagy látogatottságú és közkedvelt szórakoztató hely agilis tulajdonosa ismét kellemes estéről gondoskodott vendégei számára. A Lichtenstein-féle elsőrendű fővárosi orfeum-társulatot szerződtette több előadásra s a társulat ma már meg is kezdte műkö-

dését. A tagok között vannak Göndör Aurél és Bódrosi József, a legkitűnőbb fővárosi brettli-komikusok.

— **A koporsóhoz szegezett halott.** Arad vármegye egyik román lakta községében, Zöldesen az a hit, hogy bizonyos természetű betegségben elhalt egyének lelke hazajár, ha testüket nem szegezik hozzá a koporsó falához. Zöldesen történt az eset, hogy Vesza Tógyer, odaváló gazdaember gyanus körülmények között hirtelen elhalt. A nagyhalmági csendőrsnek nem került ki a fi-gyelmét e váratlan haláleset és nyomozni kezdett részletei után. Az ügynek büntetőjogi oldala ugyan nem volt, Vesza természetes halállal halt el, hanem a nyomozat érdekes felfedezésre vezetett. Megállapította a csendőrség, hogy Vesza Tógyer holttestét Flora Jócáné, ugyancsak zöldesi lakos a koporsó falához szegezte egy kampós szeggel, nehogy a lelke hazajárjon. A csendőrség feljelentette az asszonyt az aradi ügyészségnél, mely meg fogja ellene indítani a büntügyi eljárást.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, fu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

Innen-onnan.

A csantavéri ember először járván Szabadkán, a vámházat valami boltinak nézte, a miért is közelebb megy hogy megtekintse micsoda portékát árulnak ottan. De mivel semmiféle portékát nem lát, kíváncsian kérdi a vámostól:

— Uram, mit árul kegyelmed?
— Szamárfejeket! — válaszolt a vámos, ki megakarta tréfái földin- ket.

— No ugyancsak jó vásárja lehetett az urnak, mert egyenél többet nem látok a kegyelmed boltjában: — volt a válasz.

Egy ember tűzhalála.

— Saját tudósítónktól. —

Szapáry István gróf tamándi uradalmában tegnap óriási tűzvész dühöngött, melynek vagyont érő gazdasági épületeken és természetesen kívül egy emberélet is áldozatul esett.

A borzalmas tűzkatasztrófáról a következő tudósítás számol be:

Tegnap délután 4 órakor a Szapáry-uradalom tamándi pusztáján a cselédség a lenmag beraktározásával volt elfoglalva. Az egyik béres, Kirnác Pável a raktár harmadik szobájában rakosgatta a lenmagot, amikor az első szobából menydörgés-szerű zaj ütötte meg a fülét, amelyet csakhamar átláthatatlanul sűrű füstfelleg követett.

Kirnác nem is gondolhatott a menekülésre, mert a raktár ablakai sűrű vasráccsal voltak ellátva. Az első szobából ismeretlen okból származott tűz oly rettenetes füstgomolyt terjesztett a szobákban, hogy lehetetlen volt azon áthatolni és a szabadba futni. Kirnác a szédületes füstben csakhamar elájult és a gyorsan tova-terjedő tűzben odaégett.

Az egész raktár mintegy százötven mmázsa lenmaggal porrá égett. A még csak 35 éves tűzhalált halt béres csontjait, akiben feleségén kívül két apró gyermek a kenyérkeresőjét vesztette el, később vasvillákkal szedték össze a hamuból és a lakására vitték.

Építkezések és árlejtések a megyében.

Zombor. Bács-Bodrog vármegye alispánja árlejtést hirdet a megye részére 1906. évben szükséges: 1. írószerekre 9763 kor. 20 fill., papírneműk 2980 kor., 2. szolgaruházatra 5617 kor., 3. sapka és kalapra 198 kor., 4. petróleum világításra 1980 kor., 5. cser tűzifára 5945 kor., tölgy tűzifára 5980 kor., 6. seprők és kefékre 200 kor. előiránnyal. Az ajánlatokat augusztus hó 27-én d. e. 11 óráig a vármegye alispánjánál kell beadni s azokat augusztus 28-án d. e. 9 órakor fogják felbontani. A feltételeket és a közelebbi adatokat Sztrillich Béla vármegyei aljegyzőnél lehet megtudni.

Ménistálló építése Zomborban. Zombor város közgyűlése, új ménistálló építésére utasította a tanácsot. Az új istálló a tűzoltó próbatoronnyal fog épülni.

Artézi kut Zomborban. Zombor város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a harmadik artézi kutat a Sziváci-ut és a Kistemélt-utak elején építteti meg és a munkákra árlejtést ír ki.

Aszfalt zás Zomborban. A törvényhatósági bizottság határozata szerint Zomborban az Apatini-uton két méter széles aszfalt-járdát fektetnek le.

MULATSÁG.

Mükedvelői előadás Bácsalmáson. Bácsalmás közönsége megakartta ismételtetni a vasárnapi mükedvelői előadást s bizonyára a második előadást is zsufolt teremben hallgatták volna meg s a jövedelem versenyzett volna az első előadás jövedelmével. Az egyik szereplő azonban megbetegedett s így az ismétlésnek el kellett maradni. Az első előadásról szóló tudósítás kiegészítésül írják: A szereplők közül Abt Veronkát a közönség remek csokorral ajándékozta meg s szép csengő hangjával, kitűnő énekével általános tetszést ért el s a csokor, melyet kapott, kedves emléke marad. Sok tapsot kaptak: Tembel Márton és Hecht Mihály, akit Mravcsák szerepében már beléptekor szünni nem akaró tapssal fogadtak. Másnap egy átutazó szintársulat igazgatója szerződteni akarta. — A hölgyek közül kitűnt még Majer Juliska. Kisebb szerepeikben tetszést arattak: Csiszár Antal, Hamburger József, Száhl Katicza, Knebelspiesz Teréz, Jung Erzsike, Linert Károly, Szomer István. A világposta nyertesek voltak: Abt Veronka, Zabraha Ninuska, Szalh Katicza, Knebelspiesz Katica. A rendezőség ezuton is köszönetet mond Tembel Márton urnak. A sikerült mükedvelői előadás és táncvigalom alkalmával a következő felülfizettség történtek: Szommer Ferencz, Zabraha Vencel, Krix Mihály, Apt Lőrinc, Koller Oszkár, Kamarás Imréné, Linart Károly 2—2 kor., Stein Jakab 1 kor. 20 fill., Rosenfeld Miksa, ifj. Friedler József, Glück Samu, Kelner Ernő, Cimmerman Oszkár (Eszék) 1—1 kor., Keresztes N., Vokter János 80—90 fill. Összesen 21 kor. 80 fill. A felülfizetésekért ezuton is köszönetet mond a rendezőség.

SPORT.

Football. A „Bácska“ Szabadkai Athletikai Club ezidei első nagyobb szabású football mérkőzését vasárnap, e hó 27-én tartja meg a zom-

bori-uti football pályán, a mikor a „Ferencvárosi Torna Clubnak“ országos hírű, városunkban már nagyon jól ismert csapatával méri össze erejét. A mérkőzés d. u. 5 órakor kezdődik. Ülőhely 1 kor., állóhely 40 fillér. Nap és eső ellen 60 m. hosszú sátor lesz felállítva.

TÁVIRATOK.

A háború.

London, aug. 24. A Reuter-ügynökség ma helyreigazítja azt a tegnapi portsmouthi jelentését, hogy a délutáni tárgyalás során aláírták a jegyzőkönyveket és ma azt jelenti, hogy nem a jegyzőkönyveket írták alá, hanem csak a békefeltételek 4-ik pontját intézték el. A 7-ik pont tárgyalását valószínűleg elhalasztják. Három pontot újabb tárgyalás alá vettek. A japán békekövetek új javaslatot terjesztenek elő, amelyről Witte kijelentette, hogy ez a régi feltétel más alakban. — Witte időt kért, hogy válaszat írásban terjesztesse elő. Japán állítólag azt javasolta, hogy Oroszország Szachalin felét 1200 millió jenért vegye vissza. Az értekezletet 26-áig elnapolták.

Portsmouth, aug. 23. Ugylátszik, hogy Rooseweltnek Szachalin visszavásárlására vonatkozó javaslatát nem terjesztették az értekezlet elé. Az elnök azonban megnyerte Japán beleegyezését ahhoz, hogy a Roosewelt által ajánlott megoldást Japán javaslata gyanánt az értekezlet elé fogják terjeszteni. Roosewelt ajánlatát az orosz misszióknak majdnem valamennyi tagja pártolja és azt hiszi, hogy ezen az uton sikerül a békét megteremteni.

Munkások és csendőrök harca.

Resicabánya, aug. 24. Ferencfalván a munkások fizetésnapján Grueszka József és Muntyán Ádám munkások Hammer Vince korcsmárossal összetűztek, a miért ez kiutasította őket korcsmájából. Késsel felvegyervektertek vissza és a korcsmárost több késszurással megsebesítették. Horváth István őrsvezető csendőrtársával bekísérte a rakoncátlankodókat, kik az összesereglett munkások segítségével reátámadtak a csendőrökre. A községházán a botrány még fokozódott, de a véletlenül ott átvonuló 43. gyalogezred katonai segítségével sikerült az izgágákat elfogni. A tetteseket átadták a fenytő bíróságnak.

Nagy szerencsétlenség egy katonai gyakorlaton.

Darmstadt, aug. 24. Ideérkezett jelentés szerint a Zenne közelében megtartott gyakorlaton egy bajor ulánuszredbe belovagolt a hesszeni 23. dragonyos-ezred, miközben nagyszámú legénység és a hesszeni ezred parancsnoka lebukott a lóról s súlyos sérüléseket szenvedett.

Zsarolással vádolt városi mérnök.

Budapest, aug. 24. A Bortermelő című szaklap tegnap Nastic Vasotól, Zimony város mérnökétől levelet kapott, amelyben ez megfenyegeti, hogy leleplezi a Magyar Bortermelők Országos Szövetkezetének az üzelmait és egyébként is súlyosan kompromittáló dolgokat fog róla nyilvánosságra hozni ha nem adnak neki záros határidőn belül 20.000 koronát. A Bortermelő szerkesztője átküldte a levelet a szö-

vetkezet vezetőségéhez, amely ma reggel zsarolás címén büntető feljelentést a mérnök ellen. A rendőrség most azt kutatja: nem apokrif-e a zsaroló levél, mert nem tételezhető fel Nasticról, hogy ilyen naiv módon akarna pénzhez jutni.

Gyilkos fegyenc.

Máramaros Sziget, augusztus 24. Kemisinec Iván lipcsemezői 26 éves legény csak az imént érkezett haza feltételes szabadsággal a szamos-ujvári fegyházból, ahol emberölés miatt 3 és fél évi fegyházat töltött, tegnap újra gyilkosságba esett. Együtt mulatott a korcsmában Berecz György parasztagzával, valamin összeszólalkoztak, mire Kemisinec kést rántott és Bereczet leszurta. Berecz azonnal szörnyet halt. A rendőrség Kemisinecet letartóztatta és a huszti járásbíróshoz kísérte.

TANUGY.

Szabadka népoktatása.

Szabadka népoktatását komoly tudással és lelkiismeretes részletességgel világítja meg a város bel- és külterületi községi elemi, általános és gazdasági ismétlő iskoláinak a mult tanévről szóló értesítője, melyet Meznerics Ferencz felügyelőigazgató állított össze, s amely most jelent meg.

Letagadhatatlan az, hogy kevés város áldoz annyit a népoktatásra, mint Szabadka, de annál elszomorítóbb az a tény, melyet a felügyelőigazgató az értesítő legelején a következő szavakkal állapít meg.

„Nem csökken az analfabéták száma! Ezzel a szomorú kitétellem kell kezdenem ezidei beszámolómat is. Nem az iskola belső munkájának bűnös mulasztásaként jelentkezik ez. Tanítóink derék munkát végeznek. Nehéz viszonyok között, zsufolt osztályok mellett, évről-évre 78—82 % -át képezik ki a behatásuk alá kerülő növendékeknek. Őket csupán elismerés illesse tehát. Az iskolahiány a rágódó szu, mely podvástja a nemzeti anyagot. Nem kevesebb, mint 3026 mindennapi tanköteles nem élvezte nálunk a lefolyt tanévben az iskola áldásait. Huszonnyolc a percentuális száma az iskolázatlanul heverőknek. S miután egész összegükben a külterületre vonatkoznak, beteretetésükhöz — az 1868. évi XXXVIII. törvény 34-ik §-ában meghatározott maximális mértéket véve számitási alapul — a területiális viszonyoknál fogva szétosztott lakó és iskolába legfeljebb ambuláns rendszerrel kényszeríthető 5—600 tankötelesnek a leszámítása mellett is, további 30—32 állandó jellegű tanyai iskola létesítése szükséges.“

Örvendetes statisztikai adata az értesítőnek az, hogy ma már legtöbb a magyar anyanyelvű tanuló. Van ugyanis magyar 3501, német 71, szerb 163 és bunyevác 2085. Még örvendetesebb az, hogy az idegen ajkuak közül a tanév végéig magyarul megtanultak és pedig folyékonyan beszélni 1267-en, s töredezve 908-an, vagyis néhány kivételével valamennyien.

A statisztikai adatokon kívül Kováts Mihály iskolaszéki jegyző részletesen ismerteti az iskolaszék és Bács-Bodrog vármegyei községi tanítóegyesület szabadkai körének működését.

Két alapos tudással és nagy ügyszeretettel megírt értekezés is van az értesítőben. az egyiket Kováts

Mihály írta a Tanító címmel, a másikat Kladek Mihály igazgató-tanító az elemi népiskoláról a népnevelés és a nemzeti kultúra szolgálatában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Izgató lapszerkesztő.

Perity Jankót, az Ujvidéken megjelenő Branik című szerb lap hirdeti szerkesztőjét a szegedi királyi ügyészség egyik legutóbbi izgató cikke miatt a következő vádiratban izgatással vádolja:

„Vádolom szabadlábban levő Perity Jankó ujvidéki lapszerkesztőt a btk. 172. § ába ütköző nemzetiség elleni izgatás miatt. amelyet az által követett el, hogy lapjának, a Braniknak, 1905. április 7-én megjelent számában »Elítelt románok« címmel cikket tett közé, amelyben a következő részek foglaltatnak:

„Magyarországon a nemzetiségi írók és publicisták elleni pöröknek soha sincs végük. A temesvári kir. ügyészség a Lugoson megjelenő „Drapelul“ nevű lapnak három cikkét pörölte be. Ezen cikkek egyikében amely a „Mi a cél?“ fölírással a Berzevicy által benyújtott s az iskolai reformra vonatkozó hirhedt törvényjavaslat alkalmából jelent meg, egyebek között ezt mondta: „A cél az, hogy minden magyarrá váljék, az emberek, az állatok, a föld, a víz, a levegő, a kenyér, a ruházat, az értelem, a lélek. Mivel azonban az állatoknak nem lehet megparancsoni, hogy ugassanak, bögjének és rikácsoljanak az ezeresztendő nyelven, őneki (Berzevicynek) valami jobb ötlete támadt és így szólt: Ha már az állatországnak nem parancsolok, itt van a nemzetiségtől tarkuló ország, ennek majd parancsolok és alázatosságra kényszerítem. Így született meg a gyűlölt oktatási reform.“ — Majd így ír: „1868. óta egy törvényt se hoztak, amely a nemzeti ségeknek a jogait ne sértette volna.“

A szeptemberi esküdszéki cikluson valószínűleg foglalkoznak a pörrel.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNŐ.

Irta: Dugovich Imre. 12

Erre a jelenetre felébredt a régi Olga. Fáradság, félelem, izgatottság egy pillanat alatt tűnt el lényéből s csengő kacajra fakadva sietett tantéjához.

— Tante, ebben a toiletteben és még hozzá ilyen fényes világítás mellett.

A juhász kezdte magát mentgetni, hogy így meg úgy, a nemzetes asszonyhoz kellett sietnie, mert félős volt, hogy ijedtében az égő nádasba rohan.

Olga csengő kacajára, s másik hugának szólítására magához tért a tante is. Mint a nyíl ugrott föl, s megvető, gyűlöletteljes pillantással mérte végig az önkénytelenül is mosolygó társaságot. Mikor azután Olga szünni nem akaró kacaja könnyed öltözképre figyelmessé tette, megfordult s néhány megvetéssel teli szót ejtve ki sietett a házba.

— A vége jó, minden jó, szólalt meg Kálmán.

— Jól van, jól Kálmán, felelt Olga, hanem még az éjszaka jó lesz utra készülni, mert a tante képes lesz magunkra hagyni bennünket. Ot már itt nem tarthatja se szép szóval, se kötéllel. A meglepetésről majd hol-

nap beszéljünk; mert ma mégis csak vigasztalunk kell a szegény tantet.

— Ugy lesz, grófnő, amint akarja, szólta Kálmán.

— Most pedig jó éjszakát, csendget Olga hangja, s a két leány a tante után indult a házba.

Sándor és Kálmán után csakhamar megérkeztek a vadásztársaság többi tagjai is. Máté a bajtól tartott s félbeszakította a vadászatot. Szerencsére a vadászszenvedély kielégítése után zavartalanul költözték el a vacsorát is, mely alatt Máté nevezetes kalandjaival szórakoztatta a társaságot.

III.

Olga grófnőt nem csalta meg sejtelve. A tantet semmiféle módon sem tarthatták az éjszakánál tovább a tanyán. Hasztalanul ingerkedett vele Olga, hogy a juhász nem él vissza az elmúlt est tapasztalataival. Menni kellett.

Április utójának napfényes délutánján ért a társaság kocsin, lóháton ahhoz a házhoz, melynek kertjében Zorka volt a virágok tündére. Az udvarról éles gyermekszív hallatszott az utcára. Olga grófnő és Máté egy kocsiban ültek, utánnuk a másik kocsiban a tante hugával, leghátul lovagolt Kálmán társaival. Az élénk gyermekszívra Olga megállította a lovakat.

— Máté bácsi, látogassuk meg a falu tündérét. Kálmán annyi szépet, annyi lelkesedéssel beszélt róla, hogy szinte kíváncsivá tett. Várjuk meg Kálmánékat, neki kell bennünket bemutatni.

Kálmán látható örömmel teljesítette a grófnő kívánságát, s a másik percben már kinyitotta az utcaajtót, s vezette a társaságot a kicsinyekkel telt iskolaudvarba. Belépésére örömjongásba tört ki a gyermekcsapat, mint ahogyan a régi jó ismerőst üdvözlö az ártatlanság, de az ujongást csend követte, mikor Kálmán mögött Olgát s a társaság többi tagjait megpillantották. A kicsinyek összebujtak, mint a megijedt lárnykák. A gyermekek magaviselete felkeltette a pitvarban foglalatok Zorka figyelmét, s mint a kicsinyeit féltő anya sietett az udvarba, hogy megtudja a gyermekek ijedelmének az okát. Ekkor fordult a társaság a pitvar felé. Zorka megprezent megpillantásukra, arcát élénk pir futotta be, nem bírta titkolni, hogy zavarával küzd.

— Üdvözlöm Zorka, köszöntötte Kálmán, s mintegy meglepedezve társaságáról sietett Zorkához, s melegen szorított vele kezett.

Most meg örömet nem titkolhatta el Zorka úgy, hogy előbbi zavara, s a zavart átmenet nélkül felváltó öröm mindenkinek feltűnhetett, annál inkább Olgának, aki egy pillanatra sem fordította el tekintetét a bűvös fehér jelenségről.

— Jöjjön Zorka, hadd mutassam be ismerőseimnek, szólta Kálmán s s feleletet sem várva fogta karon Zorkát s vezette a társasághoz.

A bemutatás után Kálmán a hallgató gyermekcsapat közé sietett. A jó ismerős néhány szava elűzte a gyermekkedély félénkségét. Csakhamar ismét az ártatlanok zsvajától lett élénk az udvar. Kálmán, mint a jóbarát viszonzta a szeretetet, s iparkodott örömeinek kifejezésével versenyezni a kisdetek örömeivel, nem is ügyelve a társaságra. Annál feszültebb volt Olga és Zorka körül a társalgás. Olga hol Zorkát, hol Kálmánt figyelte meg, Zorka meg, mint az ellenséget sejtő madár, ösztönszerűleg zárta el lelkét Olga kémlelő tekintete elől.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P I T Ó K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Nyilttér.)*

Szülők figyelmébe!

A közeli iskolai beiratás alkalmával a tolongás elkerülése miatt azzal a kérelemmel fordulok a t. szülőkhöz, hogy a vezetésem alatt álló Antikvárium-könyvkereskedésben a jövő tanévre szükséges tankönyveket az összes szabadkai közép- és népiskolákra féláron már most szerezzék be. A múlt évben használtak becserejtetnek. Hogy a n. é. közönség igényeinek eleget tehessek kérem mielőbbi szives bevásárlását.

Tisztelettel

Lipsitz Sándor

Surány-féle Antikvárium, szemben a gimnáziummal.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Üzlet kiárusítás!

Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy a raktáron levő összes áruimat egészben vagy részben

minden elfogadható árban kiárusítom.

A raktár áll: Szövet szoknya, blouse, karton, zephir, batist, mos- és szövet-pongyolák, gyermek-ruhák, női ing és kötények, továbbá szövet, mosó és batist kelmék, melyet méter számra is igen olcsón elárulok. A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel

Faragó M.

(Edénypiac.)

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Varró leányok figyelmébe. Tanuló leányt keresek honvéd ruha elkészítéséhez. Aki már a varrásban jártassággal bír előnyben részesül. Cim Fazekas János férjiszabó VI. kör, Tompa-u.

Intelligens uri házban 2 tanuló látásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban

Vesz használt tankönyveket regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gimnáziummal. A világhírű „Progress” cigaretta hüvely főraktár. Nikotin men'es egyiptomi papír 100 hüvely egy doboz csak 9 kr, a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószersz. Irodai felszerelések bámulatos ole-ók Kőlesőn könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbja az Antikváriumban.

Ügyes vasalóné felvetetik Kátes Dezsőné vasaló-intézetében Beresényi u. Zálogház mellett.

Nősülni óhajt egy önálló műhely-lyel és a háztartáshoz szükséges teljes berendezéssel biro szabadkai iparos Ajánlatok iparos czimmal a kiadóhivatalba kéretnek

VI. kör, Harmath-utca

egy nagykiterjedésű utcára néző

háza
szabadkézből eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

A sándori gör. kel. szerb hitközközség árlejtést hirdet a lelkesi és iskolai lakásnak, továbbá az iskolának javítási munkálataira. Az árlejtés f. é. augusztus 27-én vasárnap délelőtt 7 órakor lesz megtartva a szerb iskolában. A kömüves, asztalos és ácsmunka 463 K 26 f-re van becsülve. Akik a munka elvállalását óhajtják, jelenjenek meg a kitűzött helyen és időben.

Szabadka, 1005. augusztus 20.

Egyházi Választmány.

A Széchenyi-téren

nagy úri lakás

fürdőszobával
esetleg istállóval

november 1-től kiadó.

Tudakozódni lehet VI-dik kör, Széchenyi tér 99. sz. alatti Kemény-féle fűszerüzletben.

Két deák

egy szerb uri családnál
teljes ellátásra

felvétetik. — Czime lapunk kiadóhivatalában.

KÖNYVMDAI
(LITOGRAFIA)
MUNKAK elkészítését a legjutányosabb árban vállalja el
KLADEK és HAMBURGER SZABADKA.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű
Valódi Növény Essencia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!
Ovakodjunk tehát hatás nélküli külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen valódi gyártmányu KATONA-féle igazi Növény Essencia-Fluidot,
mely 12 üveg 4 kor., 1 üveg 40 fillér.

Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta Katona név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Budapesten: Török József gyógyszerháza;
Kapható Szabadkán: Katona Agoston gyógyszerész Csernovits-utca; Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér; Zalán Béla droguistás Kossuth-u; ifj. Hoffmann József gyógyszerháza III. kör Zimonyi-ut.

Megvizsgálva és véleményezve!

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű
Valódi Növény Essencia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!
Páratlan — nélkülözhetetlen — elérhetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendetlenséget, megszüntet gyomor- és hasgörcsöt. Kitűnő szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvénynél csuznál, tagszagatásnál stb.-nél.

Megvizsgálva és véleményezve!